

Aan de leden van de Tweede Kamer en het Kabinet,

Betreft: Dringende oproep: geen nieuwe bezuinigingen op onderwijs en onderzoek

Geachte Kamerleden, geachte leden van het kabinet,

Deze brief schrijven we u naar aanleiding van de berichten waarmee het minderheidskabinet een nieuwe dreiging van bezuinigingen op onderwijs richt. Dit is een bijzondere gewaarwording, waarbij het er op lijkt dat het onderwijs als speelbal wordt gebruikt tussen coalitiepartners. Dit legt enkel de verdeeldheid binnen de coalitie bloot. De bevolking zal het onbegrijpelijk vinden en wij kunnen ons niet voorstellen dat u draagvlak kunt vinden in het parlement voor zo'n bezuiniging op het onderwijs. FNV Onderwijs & Onderzoek wil u daarom een dringende boodschap meegeven: zelfs als het slechts bij een dreiging blijft is het volstrekt onacceptabel om de suggestie te wekken van nieuwe bezuinigingen op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. U brengt daarmee schade toe aan het verdienvermogen en de toekomst van Nederland.

Tijdens de afgelopen verkiezingsperiode is door meerdere partijen¹ duidelijk beloofd te investeren in het onderwijs en niet te bezuinigen. Wij zullen deze partijen houden aan hun belofte. Voor de achterban van de VVD moet een bezuiniging op ons onderwijs onbegrijpelijk zijn, al is het maar omdat dit het toekomstige verdienvermogen van ons land verder zal ondergraven. Daar kan zij geen voorstander van zijn. Daarnaast spreken wij ook regeringspartijen D66 en het CDA aan. U heeft beloofd te staan voor de kwaliteit van onze samenleving en economie. Ook heeft u beloofd te investeren in de toekomst van onze studenten en docenten. Dit is het moment om politieke daadkracht te tonen en vast te houden aan uw visie en beloften.

Wij zijn de voorgenomen bezuinigingen van het kabinet Schoof, de sloopplannen voor het Hoger Onderwijs, nog niet vergeten. Die plannen brachten ruim 25.000 demonstranten naar het Malieveld en leidden tot estafettetakingen waar 32.500 demonstranten aansloten in alle universiteitssteden van het hele land. In een coalitie met iedereen die het Hoger Onderwijs een warm hart toe draagt hebben wij actiegevoerd totdat die bezuinigingen – en uiteindelijk zelfs het kabinet dat ze bedacht had – van het speelveld verdwenen. De laatste van die acties vond plaats op de Dam, tijdens de formatie van het huidige kabinet. De volksvertegenwoordigers op het podium verbonden zich daar nog maar eens ondubbelzinnig aan onze oproep. Naast PRO en de SP werden onze actievoerders ook door D66 gerustgesteld met de boodschap: “Wij draaien de bezuinigingen op het hoger onderwijs terug.” Tien maanden later hebben wij die boodschap nog scherp op het netvlies staan. De gelekte berichten van vorige week brengen ons er toe dit ook bij u nogmaals in herinnering te roepen om voor die belofte te blijven staan. Wij roepen de regeringspartijen dan ook op om elkaar geen vliegen af te vangen, maar aan de slag te gaan met wat goed is voor Nederland. Goed onderwijs is daar een cruciaal onderdeel van.

¹ D66, CDA, PRO, Volt, PvdD, Denk en CU

Foto: VLNR Kamerleden Fatihya Abdi (PRO), Sandra Beckerman (SP), Ilana Rooderkerk (D66)

De redenen om niet te bezuinigen maar juist te investeren gelden nog steeds: in de sector Onderwijs en Onderzoek werken en studeren dagelijks meer dan een miljoen mensen. Deze sector kampt al jarenlang met structurele financiële tekorten. De realiteit is dat de overheidsfinanciering per student voor universiteiten sinds het jaar 2000 met 25 procent is gedaald², ondanks dat de totale financiering steeg doordat het aantal inschrijvingen verdubbelde. Het resultaat is dat Nederland inmiddels minder investeert in hoger onderwijs en onderzoek dan het OESO-gemiddelde. Dit terwijl we om Nederland gezond te houden, juist meer moeten investeren zodat we aan de Lissabon norm van 3% voldoen. De huidige onderfinanciering op universiteiten leidt er al toe dat de onderwijskwaliteit afneemt en werkgroepen of zelfs hele opleidingen verdwijnen. Zo krijgen studenten minder de kans hun talenten te ontwikkelen. Extra bezuinigingen zouden nog slechter nieuws zijn voor Nederland als innovatie- en kennisland.

Een goed functionerende sector Onderwijs en Onderzoek is onmisbaar in een tijd van toenemende internationale concurrentie en een samenleving die het hoofd moet bieden aan urgente maatschappelijke vraagstukken, zoals de energiecrisis, arbeidstekort en de overvloed aan misinformatie. Wij pleiten uitdrukkelijk niet alleen voor de opleidingsgebieden waarin op dit moment economische groei te verwachten is, maar ook voor de andere wetenschappen en studies, die op hun eigen manier een bijdrage leveren aan een goed functionerende samenleving en economie. Nederland is een klein land met veel buitenland. Kennis van bijvoorbeeld andere culturen, talen en internationaal recht zijn direct of indirect van grote waarde voor onze samenleving en economie. Alle onderzoeken concluderen: Onderwijs is géén kostenpost, maar een investering in onze toekomst!

² Onderzoek toereikendheid, doelmatigheid en kostentoerekening in het mbo, ho en wo, PwC (2021)

Bezuinigingen raken niet alleen studenten en de samenleving, maar ook de medewerkers die onderwijs en onderzoek mogelijk maken:

- De werkdruk in de academische sector is al ten minste tien jaar ongezond hoog en neemt nog steeds toe.
- Uit rapporten van de Arbeidsinspectie (2024) blijkt dat 36% van de werknemers te maken heeft met een hoge tot zeer hoge mate van uitputting. Gemiddeld in het hoger onderwijs werken werknemers zes uur per week over.
- Na de eerdere bezuinigingen door het Kabinet Schoof meldde 59% van de medewerkers een toename van de werkdruk.
- Door deze onhoudbare situatie besloot 12% van de werknemers te vertrekken en overweegt nog eens 33% dit te doen als de druk verder oploopt.
- Daarmee dreigt langdurig verlies van zorgvuldig opgebouwde kennis en kunde.
- Voor een nieuwe generatie onderzoekers en medewerkers met tijdelijke contracten zijn de carrièremogelijkheden in Nederland al afgenomen. De onzekerheid over nieuwe bezuinigingen zet het toekomstperspectief van deze nieuwe generatie verder onder druk.

Onderwijs is géén kostenpost, maar een onmisbare investering in onze toekomst. Wij doen dan ook een dringende oproep aan u:

- Sluit nieuwe bezuinigingen op onderwijs en onderzoek uit, en zorg voor structurele investeringen in onderwijs en onderzoek.
- Verhoog de R&D-investeringen tot de Lissabon-norm van 3% van het BBP, aangezien onze investeringen onlangs zelfs onder het Europese gemiddelde van 2,2% zijn gezakt.
- Waarborg de academische vrijheid, bescherm het recht op demonstratie en zorg dat de inhoud van onderwijs en onderzoek gevrijwaard blijft van politieke inmenging en doorgeslagen marktdenken.

Wij houden u aan uw beloften. In een brede coalitie van organisaties in het onderwijs blijven we ons krachtig verzetten tegen elke vorm van bezuinigen op Onderwijs en Onderzoek. De coalitie adviseert u dan ook dringend: maak van het onderwijs geen speelbal in uw onderlinge politieke spel, sluit bezuinigingen in Onderwijs en Onderzoek uit en herstel het vertrouwen in uw eigen verkiezingsbeloften.

Hoogachtend,

FNV Onderwijs en Onderzoek
LSVb
WOinActie
PSYCHinAction

FNV Young & United
ASVA
0.7
ISO